

V c
3399

ORATIO
PANEGYRICA
IN LAUDEM
DEI OMNIPOTENTIS,
ET HONOREM

SERENISSIMI CELSISSIMIQUE PRINCI-
PIS AC DOMINI,

DOMINI JOHANNIS GEORGII,
SAXONIÆ, JULIÆ, CLIVIÆ, MONTIUM
DUCIS, S. R. I. ARCHIMARESCALLI ET ELE-
CTORIS, LANDGRAVII THURINGIÆ, MARCHIONIS
MISNIÆ, BURGGRAVII MAGDEBURGENSIS, COMITIS
DE MARCA ET RAVENSPERG, DOMINI IN
RAVENSTEIN &c.

DOMINI NOSTRI CLEMEN-
TISSIMI,

HABITA WITTEBERGÆ IN TEMPLO ARCIS
CALENDIS JANUARIIS cl^o l^oc^o XXII.

A

Friderico Balduino D.

ORATIO
PANEGYRICA

IN ANNO
MDCCLXXIII

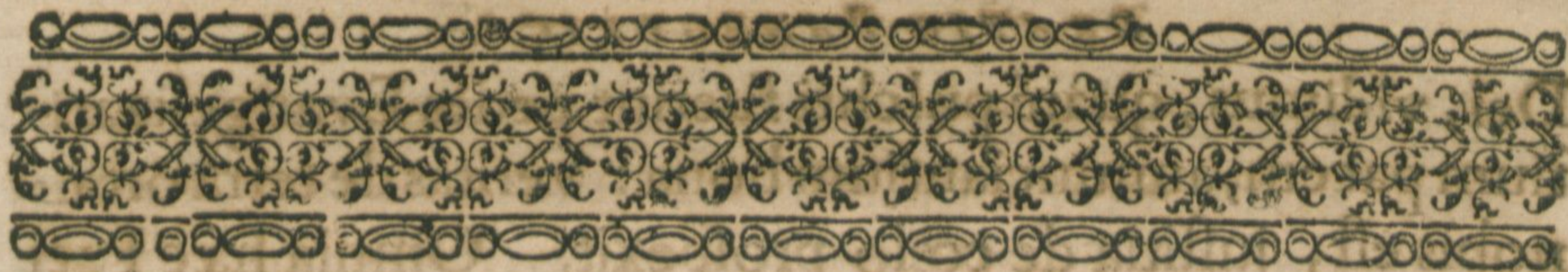

PACI PARI TARI

TA SYB HISDEM HOR

DEI OMNIPOTENTIS
SERENISSIMI
DOMINI
SAXONIE,
DUCIS, S. R. I.
CATORIS, LAND-
MISITR, BURG-
DE MARCA
D
HABITA WIT
CAL
LIVNANTIS DDO
PACI PARI TARI
TA SYB HISDEM HOR

ORATIO PANEGY- RICA.

Ua à Deo immortalis
superiore anno precati sumus, *Audi-
tores*, piorum omnium votis digna
sunt singula, maximæ verò utilitatis
universa. Optavimus Ecclesiæ sa-
lutem, Reipub. tranquillitatem, Se-
renissimo Electori nostro vitam lon-
gævam, senatum fidelem, populum probum, consilia
salutaria, felices successus, & quæcunq; boni Principis vo-
ta sunt: quæ omnia nos tanto cum cumulo, qui etiam ad
exteras oras jam diffunditur, impetrasse, hodierno die
grati agnoscimus, & liberaliter profiteamur. Floret apud
nos Ecclesia, salva est Respub., vivit Elector, & si ullo un-
quam vitæ suæ tempore, jam certè immortalis nominis sui
cum gloriâ triumphat. O nos felices! quibus tam auspi-
catum anni novi datur exordium: quod multis hac tem-
pestate denegatum est, quorum templa, domusq; per vim
hostilem dirutæ, Doctores unà cum Magistratu ejecti
sunt; in reliqua plebe error ac stultitia si dolor essent,
omnium aures ejulatu personarent. Nos verò faventio-
ribus oculis divina bonitas aspexit: patuerunt nobis atria
B 2 Dei,

Dei, vidimus, quàm pulchri fuerint pedes Evangelizan-
tium pacem, annunciantium bona: veritas de terrâ orta
nobis est, iustitia de cœlo prospexit. — Omnia hæc Paci
tribuimus, aureæ paci, quæ

optima rerum,

sil. lib. ii.

*Quas homini novisse datum est: quæ sola triumphis
Innumeris potior: quæ custodire salutem*

Et cives equare potens.

Ps. 147, 13.

Omnia ergò Dei beneficia, quibus has, & vicinas aliquas
provincias nobilitavit, dixero, si pacem dixero. Quo
nomine DEO pacis sit honor, Principi pacis sit gloria,
Spiritu pacis sit laus & benedictio: Sacrosanctæ Triadi
uni DEO auctori & conservatori pacis, sit virtus ac imperi-
um seculis nunquam terminandis. O Domine DEUS
noster, optavimus, ut tu loquereris pacem plebi tuæ, &
sanctis tuis; & ecce! locutus es nobis pacifica in medio
strepitu belli, confortasti seras portarum nostrarum, & po-
suisti fines nostros pacem: idq; per electum tuum orga-
num, unctum tuum *Serenissm. Principem ac Dominum*
Dominum JOHAN-GEORGUM, Saxonie, Iulia, Clivia,
Montium Ducem S. R. I. Archimarschallum & Electorem,
Dominum nostrum clementissimam, cuius Tu excitasti Spi-
ritum, quem induisti fortitudine ac sapientiâ, ut consilia
pacis præclare cogitaret, cogitata masculè perficeret, per-
fecta in salutem patriæ utiliter conferret: qui corda filio-
rum ad patrem, & cor patris ad filios flexit, qui, cum re-
media mitiora locum non invenirent, unius tantum opi-
di cum detrimento utrumq; Marchionatum Lusatia; sed
hinc

ORATIO PANEGYRICA.

sine ullâ cæde, ulloq; sanguine utrumq; Ducatum Silesiæ, hoc est, quatuordecim florentissimos principatus, cum quatuor liberis Dynastiis, à metu belli, à timore devastationis, rapinarum, incendiorum, & quod familiam ducit, à periculo religionis purioris liberavit. Domine Deus virtutum, quàm admirabile est nomen tuum, in universâ terrâ! Hoc est opus dexteræ Excelsi, quod admiratur cor nostrum, suspiciunt oculi, prædicant labia nostra, jam vertente anno, cujus hæc prima dies, sit nobis dies boni nunciî, si tacuerimus opera Domini, & annunciare noluerimus, sceleris arguemur. Romani ignorantia tenebris adhuc involuti primum diem anni præ cæteris solennem habuerunt, ignem novum in penetralibus Vestæ accenderunt, lauro novâ aram deæ & regis sui coronarunt, & pro felici anni novi decursu Annæ Perennæ supplicarunt, novum quoq; magistratum solenniter introduxerunt. Ita enim elegantissimus Poëta canit de principio novi anni:

Reg. 7. 9.

Maer. lib. 1.
Saturn.
cap. 12.

Ovid. lib.
1. Fast.

Cernis, odoratis ut luceat ignibus æther?

Et sonet accensis spica Cilissa focus?

Flamma nitore suo templorum verberat aurum,

Et tremulum summâ spargit in æde jubar.

Vestibus intactis Tarpejas itur in arces,

Et populus festo concolor ipse suo est.

Iamq; novi præeunt fasces: nova purpura fulget:

Et nova conspicuum pondera sentit ebur.

Sed nihil nobis cum gentiliùm moribus: nihil cū diis alienis: Nos hodierno die thura præcum adolemus Domino Deo nostro, qui facit mirabilia solo, quæ propter innumera

Sueton. in
Caligula.
c. 42.

Sueton. in
Vespas. cap.
19.

beneficia optimum, propter vim ac potestatem summam maximum nominamus; cujus opera misericordiae, quibus anno jam praeterito inter tot belli rumores exhilaravit animas nostras, grato pectore celebramus. Laurum & olivam offerimus uncto ejus, *Electori nostro clementissimo*, qui cum armis & consiliis instructissimus esset, utrobiq; se probavit fortunatissimum. Caesarem Caligulam edixisse refert Suetonius, se, incunte anno strenas recepturum, ideò stetit in vestibulo aedium, Calend. Januar. ad captandas stipes, quas plenis ante eum manibus, ac sinu, omnis generis turba fundebat. Serenissimus noster Elector hoc nec edixit, nec facere consuevit, sed potius, si ita usus fert, pro sua munificentia cum Vespasiano Imperatore apophoreta dare potest suis; nostrum autem est strenae loco animum *offerre* gratum, beneficiorumq; memorem, quae Deus per hoc electum suum organum & nostris & vicinis regionibus anno jam praeterito exhibuit.

Verum, dum hanc ob causam in locum hunc religionis plenum confluximus, fieri fortè posset, ut non nemo reperiat, qui nos vel triumphum ante victoriam canere, vel Electorem nostrum Sereniss. causae non satis bonae favere, ac proinde nos intempestivo officio oleum operamq; perdere arbitretur. Quorum illos recordari velim, quod Poëta dixit:

— — — *careat successibus opto,*

Quisquis ab eventu facta probanda putat.

Multa enim pie, rectè & ordine fiunt, quae tamen non semper eventum usq; adeò prosperum consequuntur:

nam

ORATIO PANEGYRICA.

nam in maximis iisque justissimis negotiis sæpè parvæ inclinatione totam rei molem evertunt. Eventus in manibus Domini est; qui arenam posuit terminum mari, is & hostium furori fixit limites, quos transgredi non possunt. Beati omnes, qui confidunt in eo. Hi verò cogitent, quòd causæ minus justæ favere non possit, qui pro autoritate summi magistratus bella non continuat, sed minuit; non oleum camino addit, sed incendium restinguit; non Martis & Bellonæ, sed almæ Pacis causam agit; non privatum aliquod commodum, sed communem Reipub. Christianæ tranquillitatem, etiam cum insigni commodorum suorum jacturâ, quærit.

Agite ergò, Auditores; sentiat quòd quisque volet, nos, quòd pietas in Deum & Magistratum exigit, quod publica almæ pacis commoda postulant, *Soteria* nostra persolvamus Deo præpotenti, & *Eucharistia* clementissimo Magistratui, consideraturi sub his auspiciis anni ineuntis, quantis beneficiis benignissimus Deus pro immensâ suâ misericordiâ, & has, & alias vicinas provincias, per Serenissimum Electorem Saxonæ, Dominum nostrum clementissimum, anno superiore bearit; quæ sanè per status omnes in vitâ communi ita se diffundunt, ut cæcus sit, qui ea agnoscere; ingratus, qui prædicare nolit. De quibus dum verba facio, à vobis omnibus, Rector Magnifice, Nobilissime Domine Capitaneæ, Judici Provincialis Præses eminentissime, Vosque omnium ordinum ac facultatum Viri Reverendi, Consultissimi, Clarissimi, Prudentissimi, Patres Amplissimi, Tuque sele-

ctif-

ORATIO PANEGYRICA.

Optissima studiosæ juventutis corona: à vobis, inquam, omnibus ac singulis reverenter & officiosè peto, ut, quia nec ingenio, nec usu in dicendo quidquam possum, in hac communi causâ benevolentiam vestram infantiam meam sublevetis.

Sueton. in
Aug. cap.
22. Oros.
lib. 6. cap.
ult.

De Octavio Augusto Imperatore alias non infelici referunt historici, quod inauspicatum Imperii sui initium habuerit. Nam usq; ad vigesimum octavum Imperii sui annum varia terrâ mariq; cum diversis populis prælia gessit, postea verò, partim propria fortitudine, partim amicorum operâ & consilio Imperio pacem restituit, adeò, ut templum Jani Quirini, quod non, nisi pacis tempore, claudebatur, ab eo tempore in annum usq; duodecimum, h. e. ad annum Imperii sui quadragesimum primum, quo Dominus Jesus Salvator mundi natus est, clausum maneret.

Judic. 9.

Imperatoris nostri augustissimi FERDINANDI II. imperium minus auspicatum fecere motus Bohemici, qui illud tempore non satis oportuno exceperunt, cum DEUS Spiritum pessimum mitteret, ut Scriptura loquitur, inter magistratum atq; subditos; unde bellum exarsit satis funestum, quod jam in annum quasi quartum miserabili incendio, & regionum, & virorum florem absorbit: in quo bello nobis experiri contigit, quod Chrysostomus in Matth. scripsit: *Quemadmodum, certantibus ventis, mare concutitur: sic, regibus sibi adversantibus, populus regni vexatur.* O quot interim suspiria, quot gemitus piorum pulsavere coelum, ut DEUS virtutum excitaret Heroem aliquem, qui non tam armis, quam confi-

ORATIO PANEGYRICA.

consiliis motus istos compesceret, & miserè conquassatos
 Romani Imperii parietes è ruinis suis resuscitaret! Quam
 ad rem non Margites quispiam, qui vix tria vel quinque nu-
 merare posset; non qui inertia torperet; aut otio diffle-
 ret, requirebatur: sed vir, qui scientiâ & rerum usu in-
 structissimus esset, in negotiis maximè laboriosus, in pe-
 riculis fortissimus, in aggrediendis rebus industrius, in
 providendis sagacissimus, in conficiendis deniq; celeris-
 mus. Hujusmodi virum, ut afflictæ Reipub. sospitato-
 rem, multi boni hæcenus desiderarunt, multi etiam nun-
 cupatis votis divinitus expetierunt. Et ecce! DEUS mi-
 sericordiarum ille Pater benignissimus, vota suorum au-
 diit, & veluti Cyrum quondam cum Babylonicam capti-
 vitatem soluturus esset; Ita Serenissimum Electorem ac Esa. 44.
v. 45.
 Dominum nostrum, Dominum JOHAN-GEORGIUM
 dexterâ apprehendit, ut subjiceret ante faciem ejus gen-
 tes, & aperiret coram eo januas, cui dixit: Pastor meus es
 tu, & omnem voluntatem meam implebis: qui dixit
 Germaniæ, ædificaberis; & Ecclesiæ, fundaberis. In-
 quem finem replevit cor ejus scientiâ, dexteram fortitu-
 dine, & voluntatem ejus omnem eò inclinavit, ut Im-
 peratori majestas, Reipublicæ tranquillitas, Ecclesiæ sa-
 lus, subditis pax & incolumitas; omnes deniq;, quos hæ-
 cenus his in oris truculentissima illa Martis facies detur-
 paverat, pristino suo nitore restituerentur. Pium sanè & lau-
 dabile institutum, quod non, nisi Momus, reprehenderit:
 felix & animosum facinus, quod non, nisi Livor, impro-
 baverit. Cum autem omnem belli molem in se solum de-
 vol-

C

vol-

ORATIO PANEGYRICA.

volvere non posset, vicinæ Lusatiaë & Silesiaë in primis ita prospicere laboravit, ut nobilissima hæ provincia quam ocyssimè hoc belli onere, quoad ejus fieri posset, sine cæde ac sanguine exonerarentur. Quo quidem in genere nihil à pietate, nihil ab humanitate, nihil ab officio suo alienum fecit. Nam Cæsari in re justâ succurrere, officii Electoralis erat, subditos cum summo magistratu conciliare, pietatis, in his omnibus autem vicinorum potissimum rationem habere, humanitatis. Et quia consilium hoc erat à Domino, non potuit felici carere successu, qui jam Dei beneficio, in oculis est omnium rectè sentientiū. Nam omnes istæ provinciaë, cum Principatibus & Dynastiis suis Electorem, ut Commissarium Cæsareum haud inviti admiserunt, consiliis ejus suffragia sua addiderunt, & obligationē pristinam Imperatori à se legitimè electo & approbato magnâ cum alacritate renovarunt. Ita enim testantur, qui actioni interfuerunt; ita etiam habuit formula publicarum precum, quibus pro harum rerum successu Deo præpotenti non ita pridem publicas egimus gratias. Et cur non gratias ageremus publicas? Cum Judæi ad intercessionem Estheræ libertatem religionis recuperassent, ut in centum viginti provinciis regis Asveri haberent pacem, & susciperent veritatem; instituerunt dies solennes, quos dies Purim nominabant, quos cum gaudio transegerunt, gratias agentes Deo, qui salvum fecerit populum suum. O mei Silesii, ô mei Lusatii, optimæ terræ inquilini! si vel quotidie humi prostrati erectis palmis Domino Deo vestro sacrificia labiorum offerretis, si Electoris nostri laudatissimi nomen

Esth. 10.

lov aure-

ORATIO PANEGYRICA.

aureis literis in triumpho circumferretis, si immortales utriusq; *εὐεργετῶν* debitores vos agnosceretis, nihil sanè, quòd non & pietas vestra & æquitas ipsa à vobis postularet, faceretis. Nam expendite, quæso, quanta vobis jam appareat libertas, quantus concurrat beneficiorū cumulus, quo vos hoc anno præterito dextera Altissimi per electū vas suum Electorem Saxoniae tantum non adobruit. Nam siue religionem videas, quā nihil est sanctius, siue magistratus & subditorum conjunctionem, qua nihil optabilius, siue regionis incolumitatem, qua nihil est utilius, siue etiam cum vicinis concordiam, qua nihil est jucundius: de singulis sanè per Electoris Saxoniae pietatem & industriam ita vobis prospexit divina providentia, ut gaudere jam queatis de universis. Religionis cura omnibus hominibus naturalis est. Nam, ut Plinius inquit, religione vita constat: cumq; singulas generis humani dotes secundum quandā similitudinem in bestiis videamus, solius religionis ne quidem umbra apparet. Usq; adeò propria nobis est mentis in Deum coeli regem erectio, sicut corporis in coelū: cultusq; divinus ita fermè hominib; naturalis, quemadmodū equis hinnitus, canibusq; latratus. Magnum non saltē ornamentum, sed & commodum Reip. sincerus Dei cultus est; nā quod Ethnicus etiam agnovit, omnia prosperè eveniunt sequentibus Deum, adversa spernentibus. Abundans est pauperi religio, mediocri sufficiens, tolerabilis diviti, infirmis larga, delicatis cōpatiens, fortiorib; moderata, poenitentibus misericors, perversis severa, bonis optima: hæc sunt beneficia religionis, inquit Hugo: quæ omnia simul

Lib. 14.
nat. hist.

Marfil. Fi.
cin. de relig.
Christ.
c. 1.

Liv. lib. 15.

Hugo de
claustris
anime
lib. 5.

in verbum DEI redundant, quod religionis sinceræ fun-
 damentum est, super quo semper ita decertarunt sapien-
 tes, ut vitæ fortunarumq; cum periculo verbi divini puri-
 tatem redimerent: quemadmodum Judæi, cum gladi-
 um ad occisionem, canes ad lacerandum, bestias terræ
 ad devorationem, eis minaretur Dominus, rogarunt per
 Prophetam Jeremiam tantum conservationem verbi sui,
 quod sit gaudium & lætitia cordium suorum. Cogita-
 te verò, Auditores, quanto cum periculo, quin & di-
 spendio religionis sinceræ multi hæctenus ad pristinum
 Imperatoris Romani obsequium fuerint compulsi, dum
 permittente Domino DEO nostro, in tales inciderunt
 conciliatores, qui veluti, non dicam regionum dunta-
 xat, sed & religionis & conscientiarum domini multis in-
 tolerabile jugum attraxerunt. Intuemini, ô mei Silesii,
 Bohemiam, Moraviam, Austriam, videte utrumq; Pa-
 latinatum, quàm multa sunt ibi templa, quæ antea non-
 dum visa idololatricæ missæ sacra, jam viderunt; & non
 auditos unquam impuros sacrificulorum boatus, jam au-
 diverunt? Hic nimirum belli fructus est, quod non tan-
 tum regna populosq; devastat, sed & religioni vim infert.
 Sed nihil horum passi vos estis, qui, dum pacis consilia
 sequi, quàm bello rem experiri maluistis, religionis florem
 intemeratum retinuistis. Nihil innovatum est in templis
 vestris, nihil in cultu publico, nihil in privatis fidei exer-
 citiis: confirmata potius sunt pacta religionis, Cæsareâq;
 fide, quæ meritò à suspitione omni immunis esse debebat,
 ita roborata, ut unusquisq; cultui divino, qui ex solo
 DEI

ORATIO PANEGYRICA

DEI verbo dependet, sine metu & impedimento ullo vacare possit. Unde verò vobis tanta est felicitas? nimirum, conciliatorem vobis dedit DEUS, qui Religionis vestrae socius est, quam non tantum ab Illustrissimis illis domus Saxonicae heroibus, hereditario jure, ut praestantissimum depositum, de manu in manum accepit, verum etiam à primis incunabulis cū primo lacte nutricis hausit, imbibit, & ut ita dicam, in succum sanguinemq; convertit: qui ab electiis hominum cultibus alienissimus, blasphemis Antichristiani regni sacris, si quisquam alius, vel maximè infensus, solius verbi divini amantissimus, invariatae Confessionis Augustanae adsertor constantissimus, Electorem dico Saxoniae, qui commissionis suae primum finem habuit, ut dentur Caesari, quae sunt Caesaris, & DEO, quae sunt DEI; ideò neq; aliã conditione Caesari majestatem restituere allaboravit, quam ut simul DEO suus in Ecclesiã honos, verbiq; divini puritas, conservaretur. Quis nunc, ô vos mei, felicitatem vestram, quã vos, praë vicinis vestris, divina beavit benignitas, satis depraedicaret? Pro aris & focis olim pugnare dicebantur, qui integritatem religionis, & salutem patriae armis defendebant: at vobis non opus erat armis ullis, sed gratã saltem manu, quã sacrorum vestrorum integritatem vobis oblatam acceptaretis. De Trojanã Palladis arce fertur, cum in ejus summo templum illi aedificaretur, simulacrum ligneum, quod Palladium vocabant; è caelo cecidisse, & nondum coopertã aede locum sibi in illo templo elegisse, moxq; Apollinis auditum fuisse oraculum, quod

ei civitati exitium minitabatur, si simulacrum extra moenia portaretur; Diomedem autem, & Ulysssem tempore belli Trojani per cuniculos conscendisse arcem, & occisis custodibus, simulacrum sustulisse. Vestris quoque provinciis, o mei, sacrum concreditum est Palladium, purior nimirum religio, quæ ut intra moenia vestra sacrosancta & inviolata relinquatur, Elector Saxoniae hoc tempore effecit. Cavete modò Diomedea & Ulysssea consilia, quæ Palladium hoc divinum loco suo movere, & per cuniculos moenia vestra tam præclaro thesauro, sine quo salvus vobis esse non licet, spoliare possent. Coelitis vobis datum est hoc Palladium, vestrum est, ne humanis dolis auferatur, cavere.

Plut. in
Lacōn.

Religionis beneficium excipit suavissima subditorum conjunctio cum summo magistratu. Nam si à vero Dei cultu discesserimus, nihil magis in votis optatisque esse debet subditis, quàm favor & clementia Principis; nec Principi, quàm amor & obsequium subditorum. Agasicles interrogatus, quonam pacto magistratus, nullo stipatus satellitio, imperare suis posset, respondit: si ita imperet suis, ut pater filiis; innuens, si magistratus benevolentiam, & benefactis adjungeret sibi civium animos, non opus esse barbarico conductioque satellitio, cum nullos haberent corporis sui custodes tutiores, quàm cives, erga quos patris gererent affectum. Simile quid de Eberhardo duce Wirtenbergico refertur, qui, cum alii Principes ditionum suarum præstantiam, alius agrorum fertilitatem, alius metalli fodinas, alius venationes, alius aliud quid prædicaret, nihil in quo cæteris

ORATIO PANEGYRICA.

teris se præferret, habuit, quàm quod in cuiusq; subditorum
 fuorum sinu caput securè reponere posset: notans summam
 subditorum fidelitatem, amorem ac benevolentiam, quæ
 intantum excrevit, ut quemlibet eorum corporis sui custodè
 admittere tutò auderet. O felix Respub. in quâ tanta est ma-
 gistratus & subditorum consensio! non enim tam opus est
 sinistrâ dextræ, quàm regentibus & parentibus harmoniâ
 & consensu. Nam in eadem navi sunt, nisi pariter, & ad
 eosdem numeros remos ducant, pariter interibunt. Magi-
 stratus non cum odio subditorum metum, sed in amore
 ipsorum reverentiam quærat: quam ut impetret, Gregorii
 Magni consilium sequatur, qui vult, *ut rector subditis sit lib. de Pa-*
disciplinâ quidem pater, sed pietate mater. Subditi vicissim, *store.*
 obsequium fidele libertatem suam esse sciant, & se tum de-
 mùm felices arbitrentur, cum ad nutum boni principis vixe-
 rint. Hæc est illa aurea harmonia, quæ liberos parentibus,
 subditos magistratui, inferiores superiori sancto quodam
 glutine copulat, & ex iis, qui cõditione sunt impares, quàm
 conjunctissimos reddit. Hæc animorum conjunctio, ut mul-
 ta alia bona secum fert; ita in primis tollit diffidentiâ, quæ pe-
 stis cum se inter magistratum subditosq; interponit, illorum
 pietatè cum tyrannide, horum obsequiũ cum rebellionè
 facilè permutat: utroq; Reip. pestis nulla esse potest perni-
 ciosior. Neq; facilè invenies, qui, rebus sic stantibus, dissi-
 dentes ita componant, ut, salvâ magistratus autoritate, ci-
 viũ salus intemerata relinquatur. Pauci enim sunt, qui ani-
 mũ istũ habent, ut velint; vel autoritatẽ, ut possint. Semper
 autem reperiuntur, qui incendio fomenta ministrat, &
 dum

ORATIO PANEGYRICA

dum pacis consilia ignorant, interim ex tristissimis illis vulneribus desideriorum suorum sitim restinguunt. Nam ut Salamandra non nisi magnis imbribus provenit, serenitate deficit: ita isti non apparent, nisi statu Reipub. bello aut seditione turbato, rebus autem pace compositis emoriuntur. Non sic Elector noster Serenissimus: qui distractionem Cæsaris ac subditorum vix siccis aspicere potuit oculis, proinde omne consiliorum robur, omnesq; virium suarum nervos eò intendit, ut Cæsaris iram à subditis averteret, subditorum animos mutaret, in illo paternum amorem, in his filiale obsequium, plantaret, utrobique diffidentiam omnem tolleret: quòd quàm feliciter Ipsi cesserit, universa testari potest Silesia, prædicare Lusatia. Fatentur sanè Legati Amplissimi, qui in conspectum & alloquium Cæsareæ majestatis admissi, magnam non dicam clementiam, sed humanitatem prorsus experti sunt, ita ut affirmare ferè ausint, Cæsaris animum ita jam placatum, & erga Silesios Lusatiosq; sic affectum esse, ut hi in conspectum illius venire gaudeant; Ille, si ita opus esset, in horum sinu dormire, non dubitet. O præclaram reconciliationem! qualem exoptarunt Austriaci, speraverunt Moravi, sed nondum tanta eis affulgere potuit felicitas; ut autem vel tandem affulgeat, factu, ô æterna Unitas! Certè non contemnenda est Cæsaris ira; numen aliquod habet & pondus penetrabile. Indignatio regis nuncius mortis, & vir sapiens placabit eam: in hilaritate vultus regis vita, & clementia ejus quasi imber serotinus, inquit Regum sapientissimus. Agnoscent

Prov. 16.

mub

scent ergo, qui boni sunt, immensum & planè immortale
 Dei beneficium, quod per manum Electoris Saxoniae
 ipsis contulit; agnoscent & prædicabunt illi, qui quanta
 secum ferat incommoda, iratum habere Cæsarem, intel-
 ligunt. Non semper tuta spes in armis ponitur. *Omne
 bellum sumitur facile, inquit Salustius, cæterum ægerrimè
 desinit: non cuius potestate initium, ejus etiam finis est.* Ini-
 tiabelli penes homines sunt, exitus penes DEUM, cujus
 voluntatem erga nos, non sine causâ ignoramus, videli-
 cet nescii quàm apud ipsum gratiosi simus. Quâ de re
 eleganter differit Ludovicus Vives in epist. ad Henricum
 octavum Angliæ regem: *Non secus, inquit, quàm pecu-
 nia nostro arbitrio aleæ exposita illicò alieni fit juris, incer-
 tum cui cessura sit: ita princeps, & tota ditio, in sortem
 eventus constituitur, moto bello. Quàm multos pœnituit
 belli vel prosperè cœpti? Nec ulla Respub. instabilior est,
 quàm quæ sæpè movet arma. Quoties in extremum discrimen
 Athenæ venerunt? à Persis exusta, à Lacedæmoniis
 oppressæ, ac spoliatae mœnibus: à Philippo fractæ, ab alte-
 ro Philippo afflictæ, à Mitridate occisæ, à Sylla propemodum
 deletæ. Bellatrix illa Roma à Tatio capta est, à Porsenna
 obsessa, à Gallis incensa, à Pyrrho territa, ab Annibale
 concussa, suis deniq; armis dilacerata &c.* In utroq; peri-
 culum est, sive cum fortiore congrediari, sive cum debi-
 liore; nihil enim est tam infirmum, cui suæ ad nocendum
 vires defint. Quapropter fatius est, depositis armis in-
 mutuos ruere amplexus, quàm incerto belli eventu arma
 vibrare: fatius est sublatâ diffidentiâ suavissimam alere

Salust. in
 Inguirba.

D

con-

conjunctionem, quàm dubiam experiri aleam: quòd dum, beneficio Electoris Saxonici, Silesiis Lusatiisq; contigit, mirum, si non sibi mutuò jam gratularentur.

Sed nondum beneficiorum finis: accedit insuper regionum illarum in medio belli furore prosperitas & incolumitas. Nullum sanè est tam felix bellum, quo non potior sit iniqua pax, sive curas, sive sumtus, sive discrimina consideres. Bello omnia insunt mala; cædes, rapinæ, adulteria, incestus, perjuria, blasphemix, vastatio agrorum, incendia urbium, & quidquid militi sua cuiq; libido dicat, in bello virtus appellanda est, unde fit, quòd, quæ ante bellum regio erat quasi hortus voluptatis, post illud fiat solitudo deserti, ut Propheta loquitur. Hoc enim esse videtur verè & germanè militare, inquit Vives; nihil arbitrari æquiatq; boni propter se esse sancitum, nulli se juri esse subditum, se in vaginâ omnes leges cum ferro gestare, quidquid conscelerato animo collibuerit, id solum esse jus atq; æquum. Jocus & ludus sunt, in militiâ domos diripere, fana spoliare, virgines rapere, solidas urbes atq; opida incendere: magna præterea dementia, corrumpere, quòd retinere non valeas. Summa, hæc sunt belli decora, profuisse nemini, nocuisse quàm plurimis, nullo respectu aut recordatione præsidentis mundo Dei: ita gerunt in corporibus pollutis animos coecos, ut Dei justitiam non videant, & admoneri indignè ferant. Si maxime omnia sibi licere putarent milites, religio tamen ipsis esse debebat, templa vel spoliare, vel sanguine interfectorum polluere. Ea enim loca ab ipso Deo immunitatis habent privilegium, adeò ut quis

patra-

Joël. 2.

Exod. 21.
Num. 25.

patratâ cæde fortuitâ, ibi ad cornua altaris tutum habere potuerit receptaculum. Honorius & Theodosius Imperatores Christiani legibus caverunt, ut qui aliquos ab aris & templis vi abstraxissent, crimen læsæ majestatis incurrerent. In Synodo Arausicanâ cap. 5. cautum est, ut confugientibus ad Ecclesiam, (seu templum) loci sancti reverentia & intercessione liceat esse tutis. Quin & gentiles templis magnam habuere reverentiam, ita ut non tantum confugientes ad ea *ἀσυλία*, seu jus veniæ, habere dicerent, sed & tempore belli, non facile quemq; in iis læderent. I Agefilais Athenienses ac Bœotios apud Coroncam cum suis sociis iter ejus impedire conatos gravi prælio vicit. Ex hoc prælio multi ad templum Minervæ confugerant, de his rogatus, quid fieri vellet Agefilais? vetuit illos violari, cum tamen in eo prælio vulnera aliquot accepisset, omnibusq; vehementer iratus videretur, qui tum arma adversus ipsum tulerant; plus tamen apud ipsum valuit religio, quam ira. At quid nostri milites? non tantum cædibus templa replent, sed & planè diruunt, tristiq; incendio lamentabile faciunt spectaculum. Atq; utinam exempla non sat multa suppeditaret præsens bellum! in quo Doctores Ecclesiarum non pauci cum auditoribus suis, dum sacris operati sunt, præda militibus facti, & cum solatio animæ ultimum vitæ spiritum hauserunt. Quanta vidit Bohemia, Moravia, Austria, Hungaria & sacrarum & prophanarum ædium incendia? quot nobilissimarum urbium spolia? quot lectissimarum virginum, & honestissimarum matronarum supra? quam horrendas totarum regionum depopulationes? Nos fando

Deut. 19.
Cod. lib. 2.
de his qui
ad Ecclesi-
as confugi-
unt l. Fide-
li.
Dist. 87.
cap. Eos
qui ad Ec-
cles.

saltem aliqua, non sine gemitu, audivimus; putatisne
 eos, quorum interest, sine lacrymis sanguineis aspicere
 ea potuisse? Sed benedicta sit Sacrosancta Trinitas, quod
 non omnes consumti sumus: benedictus sit DEUS deo-
 rum, qui Silesios ac Lusatios vicinos ac amicos nostros,
 tanquam torres ambustos ex hoc incendio eripuit. Quo-
 modo si eruat pastor de ore leonum duo crura, aut extre-
 mum auriculæ (ut hoc de suo mihi largiatur Propheta):
 Sic eruti sunt fideles, qui habitant in Silesiâ, in plaga le-
 etuli, & in Lusatia grabato. Florent adhuc ex voto suo:
 sacra in templis faciunt sine metu: Reipub. consulunt si-
 ne impedimento: agros colunt sine damno: peregrinan-
 tur, negotiantur, sub ficu vineâq; suâ quisq; habitat sine
 incommodo. Non hæc suæ tribuere possunt innocen-
 tiæ, sed pro suâ pietate Electoris Saxonici prudentiæ, (si
 à misericordiâ Dei discesserint) hanc suam haud inviti ad-
 scribent immunitatem. Noverat enim Serenissima sua
 Celsitudo, quod nisi terræ detur tranquillitas, nec inha-
 bitantium magna sit in Deum, vel magistratum pietas:
 ideò, quantum in se fuit, illos quàm tutissimos etiam hoc
 in genere præstare voluit. O magnum & hoc præ aliis,
 qui ad pristinum Imperatoris obsequium reducti sunt, pri-
 vilegium, quod non regionis depopulatione, sed inco-
 lumi terra, ordinarii saltem tributi pensione adquisitum
 est! Ecquid verò hoc incommodi? *Majores nostri bella
 gesserunt, bello fatigati, pacem petentes, tributa obtule-
 runt, inquit Orosius: Tributum pretium pacis est, nos tri-
 buta dependimus, ne bella patiamur.* Melius est exiguum
 dare

Or os. lib. 5
 de Orime-
 sta.

dare principi protectori, quàm totum relinquere militi prædatori. Magnum ergò & hoc est beneficium, quo Saxo Elector vicinos nostros ad immortalem grati animi declarationem magnoperè sibi obstrinxit.

His deniq; omnibus quasi cumulum addit, illa cum vicinis nobis renovata amicitia. Tristissima fanè rerum facies erat ante menses quatuordecim, & quod excurrit, quando affinis cum affine, cognatus cum cognato, frater cum fratre, filius cum patre, & quod tristitiam omnium maximè augebat, unius ejusdemq; fidei socius cum socio bella gerere cogebatur. Verè tunc, cum paries ille proximus arderet, res nostra agebatur, non tantùm ob commune periculum, verum etiam ob immane illud odium, quod in nos derivabatur ab illis, quos temeritatis suæ postea poenituit. Et fanè periculosum erat dissidere ab aliis, quos in communi incendio socios habere præstabat quàm hostes; quos diffidentia à nobis fecit alienos, quibus vel ipse furor arma ministrare potuisset: Sed fecit divina bonitas, & Serenissimi Electoris nostri prudentia ac industria, ut & nos experiremur, belli finem esse pacem, & ut M. Tullius loquitur, bellum ita suscipi, ut pax quæsita videatur. Nisi enim armorum ille terror antecessisset, forsan optata illa, & ex animo quæsita pax in hisce regionibus secuta non fuisset. Jam autem sereniorè vultu nos invicem aspiciamus, cessavit diffidentia; fugit metus; rediit amor mutuus, & auro contrà carior concordia. Jam restituta nobis sunt cum vicinis nostris commercia, jam com meatus reclusus, quem metus & diffidentia occluse-

rat: jam Gratia ad nos redire, quas Bellona abegerat:
jam in mutuos ruunt amplexus, quos suspicio divulserat.
O beatum illum annum, quo Elector noster clementis-
simus hanc nobis aperuit concordia januam! Sic nimi-
rum *Una eademq; manus vulnus opemq; talit.*

O dilecta concordia! o dulcis consensio! Ecce! quam bo-
num, & quam jucundum, fratres habitare in unum! Hic
est Thyrrenus ille lapis, qui quamvis grandis, innatat,
comminutus sedit: nam concordia sustinemur, discordia
pessumimus. Hæc est dulcis illa nutricula amicitia, quæ
soluta animorum consensione & ipsa solvitur. Hic est ter-
ror hostium: nam Callicratidas apud Plutarchum rectè o-
lim judicavit, Græcos aliâ ratione non posse reddi barba-
ris formidabiles, quàm si depositis intestinis simultatibus
mutuam inter se concordiam sancirent. O utinam hic
animus impetrari posset à Germanis nostris omnibus, ut
cum intestinis simultatibus etiam arma ponerent, viresq;
suas contra communem hostem Christianorum, Turcas
Tartarosq; converterent! quàm facile barbaris illis formi-
dabiles fieri possemus, sed, dum jam in mediâ Germaniâ
mutuis cædibus in propria sævitur viscera, metuendum
est, ne opinione citius nos ipsos prædam obijciamus illis
barbaris, quos hætenus, per annos benè multos, à finibus
nostris Germana virtus propulsavit. Agnoscitis, opi-
nor, Auditores, quàm multa & magna sint, quæ Deus
pro immensâ suâ misericordiâ per Electorem Saxonie su-
periori anno & his & vicinis regionibus præstitit bene-
ficia, pro quibus hodierno die DEO præpotenti laudes
& gra-

Sen. lib. 4.
de ira cap.
106.

Plut. in
Lac.

& gratias; Serenissimo verò Electori honorem & obsequium offerimus.

Sed audire mihi videor quorundam voces: Quæ tu nobis beneficia narras? quam pacem, quem consensum memoras? Annon ex clade Budissinâ calent adhuc aures nostræ? annon Hannibal adhuc ante portam est? annon Turcici & Hungarici acinaces in finibus Silesiæ fulgurant? annon Martis alea satis adhuc ubiq; dubia est? verendum omninò ne nimis præproperè, & prorsus ante victoriam triumphemus. Hæc illi veluti ex syngraphâ nobiscum agunt, quibus etiam, ni fallor, sapientum aures interdum obtundunt. Sed enim, Auditores, nobis non est animus triumphos instituerè, veluti de debellatis hostibus: sed Dei benignitatem prædicamus, quæ nobis, & vicinis nostris in his bellorum motibus veluti per obscuram quandam nebulam affulsit. Quemadmodum enim cum per dies benè multò triste coelum nubibus obductum, amabile Solis lumen occultat, & verò ex aliquâ coeli parte Solis radii non nihil emicant, gaudium certè cum spe plenæ serenitatis concipitur: ita, dum in hac tempestate bellicâ, ex aliquâ parte saltem pacis serenitas amicum nobis vultum ostendit, exultat omninò Spiritus noster, cor micat, & in laudes altissimi exurgit, plenamq; pacem sibi pollicetur. Negari enim nequit, quod Silesiorum & Lusatorum, hinc etiam nostræ conditio, jam longè sit tranquillior, coelumq; nostrum serenius rideat, quàm multorum aliorum populorum, quos hæc simul concussit tempesta. Forlan & Lusatia, sicuti Silesia, nullam fundi sui calamitatem

vidif-

vidisset unquam, si non ex parte semetipsam turbini isti involvisset. Elector certè Serenissimus, naturâ placidus, & pacis amantissimus, non ut tempestates moveret, sed motas compesceret, tot sumtus impendit, tot pericula subiit, tot labores sustinuit. Sed quemadmodum parens subitâ exortâ tempestate liberos nec imbrem, nec fulmina metuentes, etiam arrepto brachio è plateis per præceps ad se rapit in locum tutiorem, non ut perdat, sed ut ab imminente perditione præservet: ita Elector, ingruente jam ex loco sublimiore grandine & fulmine, quæ paulò post alias conquassarunt provincias, pro paternâ suâ curâ traxit, qui duci noluerunt, quorum præcipitium non sine tristissimis oculis aspexit: quin & totam illam victoriam, ita moderatus est, ut & victis parceret, & deinceps apud Cæsaream Majestatem victorum potius patronum, quàm victorem ageret. Magno sanè animo militis præfidiarii contumelias perpessus est, nec, obtentâ jam victoriâ, iniquam severius animadvertit, sed militem indemnem dimisit, civibus à milite deceptis condoluit, ipsorumq; damna suâ munificentia sublevavit, probè sciens, regium esse, benefacere & malè audire. Quis unquam melius fortunâ suâ uti? quis majori cum mansuetudine victoriam moderari potuit? Quod Lusatii & Silesii, adde & nos ipsi ab hoste nondum tuti sumus, nihil hoc derogare potest felicitati harum regionum, quam prædicamus. Nunquam enim tam perfectè benedicit Deus alicui regioni, quin aliquod exercitium pietatis & patientiæ relinquat. Hostes sunt, qui nobis hanc pacem invident; sed homines sunt,

sunt, qui nihil possunt contra Deum: prætextum belli habent, sed prætextus bellum justum non facit: Turcas & Tartaros adducunt; sed qui habitat in coelis irridebit eos, circuloq; naribus injecto in locum suum reducet: gladium & ignem minantur, sed Deus est, qui confringit arma, & scuta comburit igni: ingenti agmine sunt in accinctu, (ita enim fertur) sed Deus æquè per paucos juvare potest ac per multos. Esto, quod periculum aliquod nos expectet, melius omninò est, ut inferatur illud ab extraneo, quam à magistratu. Israelitæ contra Benjamitas fratres suos ac religionis socios pugnantes, justam belli causam habebant, quin & Dominus ipse militem contra Benjamitas conscribebat; & tamen non omninò absq; omni periculo erant. Nam secundâ vice à facinorosis Benjamitis cædebantur, ita ut primùm viginti duo millia, deinde octodecim millia virorum fortium interimerentur: tertia vice totus exercitus in fugam vertebatur, cæsis triginta viris. Id quod Israelitas ferè exanimabat, ideò cum fletu & lacrymis multis rem hanc ad Dominum deferebant. Num ergò ex parte Israelitarum jam depugnatum erat? minimè verò: Sed Deus ille, qui arma sumere jusserrat, spiritum ipsorum crexit, & causæ bonitatem internectione hostium plenaq; victoriâ vel tandem comprobavit. Contra unum David & tribum Juda erant undecim tribus Israelis in armis, duce Abnero, qui Isbosethum Saulis filium in regem elegerant, rejecto David: sed unico Abnero interfecto, dissolutæ sunt manus Isbosethi, omnisq; Israel perturbatus est, qui rejecto rege novo pristinũ foedus cū 2. Sam. 4.

E

Davi-

ORATIO PANEGYRICA.

Dauidem redintegrabat, Isboſeth autem in lecto ſuo à propriis corporis ſui cuſtodibus interfectus eſt. Ita æquè dubia Martis alea eſt ex parte hoſtium, quàm noſtra. Viderit quiſq; quam cauſam præliandi habeat: de cætero Dominus providebit. Deſinant ergò invidi hoc livore Sereniſſimi Electoris Saxonix felicitatem obnubilare: nihil enim aliud agunt, quàm quod ſurdis auribus & clauſis oculis beneficia Altiffimi negligunt, h. e. in abyſſum malorum, quæ nunquam recedent à domo ingrati, ſe præcipitant.

Quid verò nos? Auditores optimi, quàm mente tanta beneficia Dei conſiderabimus? quibus oculis aſpiciemus? Romani cum ſe in periculo verſari cernerent, vovebant, quæcunq; proximo vere apud ſe nata eſſent animalia, diis ſe immolaturos, unde ver ſacrum dictum eſt. Nos nondum omnibus periculis exempti, è multis tamen liberati, non aberrabimus, ſi hoc anni auſpicio nos, noſtraſq; operas Deo præpotenti conſecremus, & in primis victimas labiorum noſtrorum cedamus, grato pectore memores acceptorum beneficiorum & devotè ſupplices pro futuris.

Tibi ergò, ô æterne Deus, hymnum cantamus: Tibi, quantas omninò, in his ingenii noſtri anguſtiis, animo concipere, quantas in iſta elingui pænè balbutie verbis exprimere poſſumus, gratias agimus, quòd in his furoribus belli tam paternis oculis nos reſpexiſti, & ſanctorum angelorum excubiis ſuper hanc provinciam vigilaviſti, ne & illa in tam triſte incendium Germanix abriperetur. Non ſumus meliores vicinis & fratribus noſtris; ſed noſtra

stra quoque peccata super caput nostrum aggravata sunt: Tu verò misericors & propitius es, qui pepercisti nobis; & per electum tuum organum, Serenissimum Saxoniae Electorem, salutem dedisti populo tuo. Quid retribuemus tibi pro tantis bonis? En tibi cor nostrum, quod amore tui totum semper ardeat: ad quod si nondum est idoneum, tu tibi illud prepara in iuge sacrificium. En tibi omnes labores operasque nostras, quae soli tuo honori inserviant: Tu benedic eis, ut tibi semper sint acceptae. Ad genua misericordiae tuae devoluti devotis suspiriis oramus, ô mitissime Pater, respice in faciem Ecclesiae tuae multis in locis turpissime deformatam, audi gemitus miserorum tot millium, quos sub hostium manu ad Te fundunt: aufer bella ad extremum terrae; nec da regionem optimam in manus barbarorum. Restitue Ecclesiae tuae pristinum nitorem; custodi puritatem verbi tui, impedi omnia consilia sanguinaria, redde pacem populo tuo, cum quâ nobis reddes omnia, quaecunque ex voto esse possunt fidelium. Perfice DEUS, quod operatus es in nobis, ne des nos in confusionem hostium, ne interturbetur gaudium nostrum. Succurre miseris in Moraviâ, Austriâ, Hungariâ & passim alibi ad Te suspirantibus fratribus nostris, fac ut eluctentur tandem ex hac calamitatum abyssu, & nobiscum humero uno Nomini tuo serviant. Ita hanc lætitiâ nostram firmam, stabilem, certam ac ratam non tantum in præ-

sentiâ nobis efficies, verum etiam subsequenter tempore
 ribus diuturnam conservabis, donec perfuncti hac militiâ
 ad solidam, æternamq; quietem, quæ nobis sanguine Filii
 tui parta est, perveniamus.

Jud. 11.

Te verò, ô Elector inclyte, Domine clementissime,
 quibus Te laudibus & applausibus excipiamus? Jephthen
 heroa fortissimum populi sui sospitatorem ex prælio Am-
 monitarum redeuntem filia unica cum tympanis & choris
 excipiebat victorem, sed magno patris cum luctu. Fiat,
 utinam, ut Te Patriæ Patrem nos filii Tui ita salutemus, ne
 ullâ vel Tibi, vel nobis, luctus & querelarum, sed perpe-
 tua gaudii ac tripudii materies inde excreseat. Majores
 tuos laudatissimos Saxoniae Electores elogiis suis, quem-
 que pro meritis, grata ornavit posteritas: Fridericum III.
 Academiae hujus fundatorem vocavere SAPIENTEM,
 Johannem ANIMOSUM, Johannem Fridericum CON-
 STANTEM, Mauritium FORTISSIMUM, Augustum
 PIUM, Christianum I. parentem tuum MAGNANI-
 MUM, Christianum II. fratrem, MUNIFICUM: Te,
 JOHANNES GEORGI Domine clementissime, si
 dixerim IN BELLO PACIFICUM, nihil abs re dixe-
 rim. Ita enim moderari potuisti bellum, ut in eo non
 victoriam, sed pacem quæreres, quæ sanè virtus Tibi
 propria gloriâ parit immortalem, & innumeris trium-
 phis potiorem. Pro quibus in nos, & vicinos nostros me-
 ritis nihil aliud expetis, nec aliud quidquam possumus,
 quàm votum, sed calidis animi suspiriis fufum: VIVE, VI-
 VE, Elector Serenissime, Pater patriæ, salus afflictorum,
 asy-

ORATIO PANEGYRICA
asylum derelictorum, legum protector, pacis instauration.
tor.

Annuat oranti Dominus Tibi, JANE-GEORGI:

Paraphra-
sis Psal. 20.

Det, quaecumq; rogas, adversaq; spicula sortis
Defendat capitiq; tuo, capitiq; tuorum,
Teq; Sione tueatur ab arce, potenti
Robore, quò firmis animis & pectore forti,
Stes contra quem vis, ut murus abeneus, ietum.
Cœlitus accendat gratæ libamina mentis,
In cineresq; precum convertat tburæ tuarum.
Quidquid agis, benè sit, Tua semper vota secundet,
Consiliq; tui quod vis felicitet omen.
Faxit; ut æternos Tecum faciamus ovatus,
Atq; sibi pro Te solvamus vindice grates.
Audiat, auxilioq; precum spem prævolet, & Te
Prosperet in votis, reseretq; sacraria cœli,
Divinaq; aura Tibi cœlitus impleat imbrem,
Curribus & turmis alius confidat & armis,
Bellantumq; sibi numerum subducat equorum:
Nos juvat in Domini confidere Nomine: ab Illo
Duxq; ducisq; boni victoria provenit uno.
Terga dedere hostes; nos autem stamus, & Illi
Interiøre armis fulti, Nos Numine tuti
Vivimus: à Domino benedictio Principis: Ille
Annuet, & nostris addet sua pondera votis.

DIXI.

E 3

SENE-

SENECA LIB. I. DE CLE- MENTIA C. III.

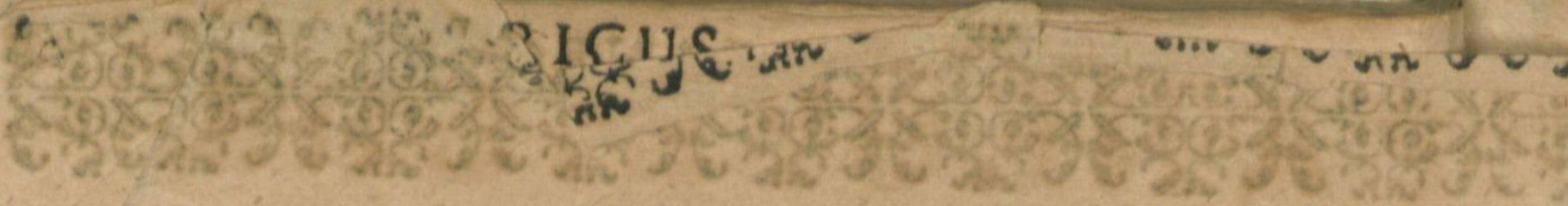
Ilius demum Principis magnitudo stabilis fundataq; est, quem omnestam supra se esse, quam pro se sciunt; cuius curam excubare pro salute singulorum atque univerforum quotidie experiuntur. Quo procedente, non, tanquam malum aliquod aut noxium animal e cubili profilierit, diffugiunt; sed tanquam ad clarum & beneficum sidus certatim advolant, objicere se pro illo mucronibus insidiantium paratissimi, & substernere corpora sua, si per stragem illi humanam iter ad salutem sternendum sit.

SENE-

E 3

AD

SERENISS. SAXONIAE
ELECTOREM &c.

Unum scilicet per solvunt per nos gentes
Proque salve tuis debita vota licet
Nos quoque, sed nullo Mularum imperia labor,
Portamus sacris muneris parva tuis.
Per vatem Dux magne tuium, pariterque miteri
Carmina te, pariter polle & amare probr.
Qua Percunna vicit dextra, qua moenia Didis
Subruit, hac Enni scipio volvit opus.
Ipe etiam, magnos cui non latet orbis in astra
Et Jove nequidquam progenitore tumens,
Saepe armorum inter strepitus trepidus; tubarum
Pictis potuit rite & acare modis.
Te quoque non quereus tantum, non lauce cingat
Fiat & ex hederis nostra corona tibi.

A. B.

PLINIUS PANEGRICO

Trajanus

Laudabilia multa etiam mali facinus, ipse laudari nris
optimus non potest

F I N I S

Handwritten scribbles at the bottom of the page.

ULB Halle
004 801 415

3

Sueton. in
Caligula.
c. 42.

Sueton. in
Vespas. cap.
19.

beneficia optim
maximum non
anno jam præte
mas nostras, gra
offerimus unct
cum armis & co
bavit fortunatit
refert Suetoniu
ideò stetit in vel
das stipes, quas
generisturba fi
hoc nec edixit.
usus fert, pro su
re apophoreta c
loco animum
rem, quæ Deu
stris & vicinis re
Verùm, du
nis plenum con
reperiat, qui
re, vel Elector
næ favere, ac
operamq; perc
velim, quod P

Quisquis
Multum enim piè
semper eventu

m summam
rdia, quibus
ularavit ani
n & olivam
tissimo, qui
obiq; se pro
n edixisse
cepturum,
ad captan
inu, omnis
ter Elector
tius, si ita
o Imperato
n est strenæ
nq; memo
num & no
xhibuit.
uncreligio
non nemo
oriam cane
on satis bo
cio oleum
os recordari
amen non
sequuntur:
nam

